

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak: Egész évre 5 frt., félévre 3 frt. 50 kr., negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr.
Előfizetheti a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál.

Felelős szerkesztő:
Németh Ödön.

Megjelenik hetenkint 2-szer: *szombaton este és szombaton este.*
Szerkesztőség: Kigyó-utca 9. sz. Kiadóhivatal: Szt.-István-tér 1. sz.
Hirdetések helyenként 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr.

Az aggpolgárok menháza.

Madarass Lipót egyike azon férfiaknak, a kik tudnak is, akarnak is szolgálni a város érdekeinek. Nem régiben elkeserítették a városi állapokat és a közgyűlés bizalmából viselt összes bizottsági tagsági állásairól lemondott. Nagy szerencséjére a közéletnek visszavonta később lemondását és hozzá is fogott a munkához.

Mint az aggintézeti bizottság elnöke beadványt intézett a tanácshoz, melyben ismét egy visszaélésről rántja le a leplet. Beadványában ismerteti az aggintézet keletkezését, a melyet 1724. évben a város polgársága, a városi hatósággal együttesen abból a czélből létesítették, hogy az elszegényedett öreg városi polgárokat megmentsék a nyomortól. Tehát nyugodt otthont akartak nyújtani azon polgároknak, a kiket öreg napjaikra a balszerenese lesújtott.

E nemes czélzattal létesített intézmény azonban, — mint annyi sok más városi ügyünk, a lelkiismeretlen vezetők kezében egészen más czélzattal lett felhasználva és a helyett, hogy több mint másfél századon át az elődök nemes intenzioi értelmében fejlődött volna, valósággal visszaesett. Oda, a hol menedéket kellene találnia a tisztas öreg polgároknak, felvették az utcák szegényeit s hogy a város ne legyen kénytelen a szegényekkel foglalkozni, az aggpolgárok vagyonán tartja ki a koldusokat.

Ha más városban akad egy Madarass Lipót, a ki ilyen lelkiismeretlenségről rántja le a leplet, ugyottvalósággal forrongás támadna.

Nálunk? — fásult közönnyel veszünk róla tudomást, mert hiszen ez egészen beleillik abba a rendszerbe, a mely következetesen a város érdekei ellen működik.

Ezelőtt tíz évvel — tehát már Havranek József polgármesterkedése idejében, — alkották meg az aggintézeti szabályrendeletet, a melyben ha nem is egészen, de főbb vonalaiban alkalmazkodtak az alapítók intenzióihoz. A szabályrendeletet meghozták, de a polgármesternek kisebb és nagyobb gondja volt, sem hogy e szabályrendelet betartását ellenőrizte volna. Nem törődött az aggintézetrel, mint a hogyan nem törődött a gondjaira bizott többi hivatalokkal sem.

Ennek a polgármesteri könnyelműségnek tudható be, hogy az aggintézet jelenlegi 60 lakója között, Madarass Lipót beadványa szerint alig van 4—5 olyan agg polgár, a kinek joga van az aggintézetben lenni. A többi az utcáról fölszedett szegények s elzüllött koldusok köréből került ki. Nem csoda ilyen körülmények között, ha azok a szegény, de tisztességes agg polgárok, a kiknek joguk volna a menhelyre meghuzódni, azokat szemérmességük gátolja abban, hogy az elzüllött koldusok közé vétessék fel magukat. Inkább nyomorognak a városban s egyedüli támaszuk a jótékony négyeletben van.

Ime ilyen dolgokról számol be Madarass Lipót indítványa.

Mindenki azt kérdi ezután, hogy miért nem intézkedett az autonóm jogkörrel felruházott aggintézeti bizottság eddig? — A válasz

egyszerű és még világosabbá teszi, hogy mindezekért, egyedül csak a polgármestert terheli a felelősség!

OSZM Intézkedett az aggintézeti bizottság eddig azért, mivel a fentebb említett s 1885. február 23-án kelt helyhatósági szabályrendelet csak 1897. évi november 23-án lett megküldve az aggintézeti bizottságnak. Azaz *késel tíz évre volt szükség, hogy a városháztól az aggintézetig megegye az utat a szabályrendelet!*

Hanem hát ezért sem hibás a polgármester! Hogyan is volna ő hibás és felelős bármiért, mikor nincsen senki, a ki felelősségre vonja azokért, a miket tesz s azokért a miket nem tesz? Lám Hódmezővásárhelyen másképpen megy! A polgármester *tettekkel* bizonyítja, hogy üldözi kicsinytelenül a korrupciót; a tanács és ő becsületével és vagyonával kezkesedik, hogy a várost anyagi károsodás nem éri, — és a közgyűlés a tanács jelentését tudomásul még sem veszi, hanem energikusan indítja meg a vizsgálatot, a mely bizonyosan nem fog olyan altató akkorddal befejeződni, mint a mi városházunkon megindított vizsgálat.

Az aggintézet ügyét azonban most nem szabad engedni, hogy ismét valamely bizottságba eltemessék. Mert nálunk a közgyűlésen az a szokás, hogy kiküldenek egy bizottságot a kérdés tanulmányozására. Ha aztán a polgármesternek tetszik újra napirendre kerülni, ha nem, hát elalszik az ügy a bizottságban. Ez a polgármester egyik leggyakrabban használt furfangja, hogy a neki nem tetsző kérdések letűnjenek a napirendről.

Tél és tavasz.

Irta: Mikler Gusztáv.

I.

A barátságunk rózsafűjét
Tavaszi szép nap ülteti,
Virág borítja minden ágát,
Mig nyár sugára élteti.
Ha jó az ős, hullatni kezdi
Ethernadt szirmát — levélét;
Ha itt a tél, disszét levette
Hűdegen, pusztán néz feléd.

Ne ültessünk ily pompázó, de
Oly rövid éltű rózsafűt;
Mit ér virága, minden díszre,
Ha öröközöd lombot nem ad!
Barátságunk fenyő legyen s mig
Nyáron árnyába' pihenünk:
Ha jó a tél zöld lombján édes
Gyönyörrel pihen meg szemünk.

II.

Gyakran a kit mindennap látunk,
Távolartja köszönyünk árja
S habár együtt vezet is útunk,
Szívünk előtte mégis zárva.

Gyakran az a kit egyszer látunk,
Kívél a vélelen hoz össze:
Szívünknek, mely előtte megnyílt,
Kedves lakója lesz örökre.

III.

Oly változó ez a világ:
Tavasszal virágot fakaszt;
Eihervad őszszel a virág,
A tél gúnyolja a tavaszt.
Öröme jó a szenvedés,
Reményre — hitre csüggedés,
Külvit köjre gyötrellem.
— A véget oly könyörtelen!
... Kinek szerető szíve van,
Mégsem lehet boldogtalan:
Alkot magának új világot,
Hol nincs hervasató csüggedés
S a sorsnak bármínő viharja
Megtörni minket még kevés;
Hol örökké mosolyg a nap,
Csalogány zeng vig dalokat,
Mindegy virul az üdvnek fája,
Minden perc új gyönyört terem
Es a világ a szív világa,
Napja az igaz szerelem.

Künn a réten

— A „Fejérmegyei Napló“ eredeti tárczája. —

Irta: Szammer Ilona.

— Vagy reggel óta mindég a tarlót járja az a jány. Pediglen csak e pár czipellője van ám, ifjúr! A búza töve meg száros. Fejes egy gyerek. Csak mán ezt a kis bögre tejet itta volna meg. Né, lássa ott áll e!

A part felé mutatott csontos, reszkető karjával a kicsi, sovány öreg asszony. Dűnynyögött, meg egyre hajburászta a lábatlankodókat: „hess te csoda, mán . . .“ szórta az eleséget, de csak ujheggyel, takarékosan. „Né, né, mán csak ez a tarka kokasa . . .“ aztán megint panaszkodott a lányra, akinek csak két czipellője van s egész istenadta nap a száros tarlót járja

— Nem lesz annak jó vége, tekintetes ifjúr. Pedig micsoda írása van! Aszonták ám odafőnn a városba, ahún kitanúta magát, hogy elejétől fogva az én unokám volt az osztály fölé!

— Lássá, aztán ha itthon él, olyan mint a kivetett hal, kukkot se szól; a legendás könyvem pedig már négy napja nem vette elő, nem akarja megóvasni nekem

A tekintetes ifjúr már rég megbillentette kalapját, odase hallgat az öregre; meg a tarló felé! Hol is az a tarló?

Már közel három esztendeje, hogy nem járt a Bánék háza körül. Mert hát ő is tanult

Mai lapunk 8 oldal.

Az aggintézzel szemben azonban a jogtalanságoknak egész sorozata követetett el és itt a legfőbb ideje, hogy ez igazságtalanság megszűnjék. Intézkedni tartozik a közgyűlés, hogy az aggpolgárok alapítványa kizárólag az aggpolgárok részére használtsák el. Nem fokozatosan, nem a mai szegények kihalása után, hanem a legrövidebb idő alatt ki kell szállásolni az aggmenházból az oda nem tartozókat, mert minden hely, a melyet nem a szabályrendeletben megnevezettek töltenek be, jogtalan megterhelése az aggintézzel alapítványoknak. Hogy a szegények más helyre legyenek kiszállásolhatók, kötelessége a törvényhatóságnak a szegényügyet sürögősen rendezni.

Madarass Lipót nagy szolgálatot tett azért, hogy tisztázza az aggintézet ügyét. Reméljük, hogy ez ügyben ezután is még jó szolgálatokat fog tenni a városnak.

A város fejlődése.

Kégl György százezer forintos alapítványa, mely Székesfejerváron egy a modern igényeknek megfelelő megyei kórház építését teszi lehetővé, természetesen minden alvó városi tervünket aktuálissá tette s követelőleg lép előtérbe, hogy a város fejlődését célzó tervekkel behatóan foglalkozzunk. Nem értjük azonban a beható tanulmányozás alatt koránisem azt, hogy azok szokás szerint bizottságokban ringattassanak el. A polgárságnak kell foglalkoznia a kérdésekkel s a tervek megvalósítását közös jóakarattal kell megsürgetnünk.

Nem régebben volt alkalmunk Major Ferencz dr. országgyűlési képviselővel, Székesfejervár volt tiszti főorvosával beszélni, a most szőnyegen levő kérdésekről. Major drt mindenki úgy ismeri Székesfejerváron, mint fáradhatatlan, buzgó embert, a ki a legnagyobb lelkesedéssel kísérte figyelemmel a város fejlődését célzó törekvéseket. A kórházépítésre s az ezzel kapcsolatos dolgokra vonatkozólag Major Ferencz dr. orsz. képviselő a következőket mondotta:

Az egyedüli czél szerű megoldás, hogy kórházainkat egyesíteni kell, mert jelenlegi állapotában egyik sem megfelelő. A kórház

építésére az egyedüli és legalkalmasabb hely a mai csapátkorház melletti terület. Mindég kívánatos ugyanis, hogy a kórházak ne a város belterületén, hanem azon kívül építsenek.

A kórház idővel terjeszkedést kíván töltenül, a miben már a belterületen gátolva lenne. De közegészségügyi szempontból is a betegre előnyösebb a szabad légáramlat a minék ki van téve ily elhelyezéssel; de másrészt, a nélkülözhetetlen fertőző és ragályos osztályok nem keltenek félelmet a lakosságban.

Továbbá, minthogy egy modern kórház nem nélkülözheti, hogy ne létesítsék egy elmekór osztály a kórházzal kapcsolatosan, már pedig ennek elhelyezése föltétlen megkívánja, hogy közvetlen környezetében lakóházak ne legyenek. Mert az elmebajosok dühöngő lármája, sírása, üvöltözése borzalmat kelt a közeli lakókban. És pedig ezen utolsó érvelés egyike a legfontosabbnak, mert ez a kórháznak fináncziális viszonyait nagyban támogatja, amennyiben a kormány a nagy tébolydai hiány miatt nagyobb kedvezményeket hajlandó adni oly vidéki kórházaknak, a hol egy nagyobb — 100—150 elmebeteg elhelyezésére alkalmas osztályt építenek. Hajlandó biztosítani állandóan az összes tehelyeket, miáltal a kórházi osztályok budgetje tetemesen megkevesbedik. A kormánynak ez a jóindulata annál inkább is elnyerhető Székesfejerváron, mivel községe a fővároszhoz igen alkalmas lesz a fővárosi tébolydák túltöltöttségét leszállítani. Ez a város forgalmát természetesen növelni fogja, már pedig, hogyha e fontos tényező megvalósítani akarjuk, úgy beszélni más helyről nem lehet mint a csapátkórház melletti területről. Hasonló módon keresztülvitele a kórházak építésének újban Szegszárd, Kaposvár, Nagy-Kálló stb. helyeken történt.

Még e terület mellett szól a két kórháznak egymás mellett volta, s mert egyik a másikat kiegészítheti és a betegek érdekében is fontosabb esetekben egymás segítségére lehetnek s ez az együttes orvosi tevékenység csak üdvös hatással lehet a kórházra.

Anyagi szempontból pedig a csapátkórház melletti terület megszerezhető 7—8 ezer frtért, holott a mostani kórház értéke 15 ezer frtra tehető, a Kégl által megvett telek 8 ezer forint és a Mörizs-ház 25—30 ezer forintba fog kerülni s így 7 ezer forinttal 48—50 ezer forint

áll szemben. Tehát magában a telekben oly nagy különbség van, melyhez még azon sok hátrányok járulnak, melyek az ilyen telekekre épített kórházaknál föltétlenül beállanak.

E kórház építéssel kapcsolatosan a következő utításokat vélem czélzaszerűnek.

A mostani városi kórháznak telke egy-sítették az aggintézzel telekkel, mint aggintézzel telek és az a része a területnek, a mely a szenátér ház sor vonalán kívül esik, lemetzsze-sék s az ugynevezett marhavásártér czéljaira használtsák fel. A megmaradt terület, mely még mindig elég nagy, használtsák fel az aggintézet czéljaira. Természetes azonban, hogy az aggintézzel épület átalakítandó. A mostani emeletes kórház épület pedig némi átalakítás-sal hagyassák meg ápolandak az aggintézzel betegek s az aggintézetben czélszerűen el nem helyezhető, gyógyíthatatlan aggpolgárok részére.

Hogy az aggintézetnek egyik része vásártérnek nagybővítésére használtsák, az azon czélzattal történnék, hogy a mostani vásártér parkirozottság, a melyben esetleg üdülő mulató helyet lehetne elhelyezni s ezen hatalmas befásított terület képezze mintegy tüdejét a városnak a folyton éjszaka felől jövő légáramlattal. Részemről kijelenthetem, hogy minden oly czélzattal, mely a város közegészségügyét megakarja fosztani ily kinosztól, és ezen területet más építkezésekre óhajtja felhasználni materiális indokokból, a szót teljes értelmében merényletnek tekintem a város közegészség-ügyével szemben. A mostani állapotásár pedig nézetem szerint a legczélszerűbben a csutóra temetővel szemben levő területen rendezhető be. A városnak többi részei pedig a megnagyobbit területen nyerhetnének alkalmas elhelyezést.

Az előbbi indokok alapján természetesen meg nem engedhető, hogy a tisztviselő telep a vásártérre rendeztsék be, azonban a közegészségügyi, házigazdasági, konyhakertészeti, — egyáltalán a házbizszerzésnek megkönnyítésére a tisztviselő telepet nézetem szerint sokkal alkalmasabban lehetne másutt elhelyezni. A budai-utat a mostani vonalában egészen a szőlőhegyig kell kivinni és a mostani vámtól kezdve a kellő számú háztelkek kihalítása után villa-szerűleg építendő jobbra és balra a stól felé egy szép fejlődési utvonat. Egészségükre vonatkozólag kiszámíthatatlanul előnyösebb ez. Iskola ugy is van oda tervezve, mivel a környék népessége

a városban. Alighanem az ott a föld. Alig négyhordnyi fehérsárga kalászosföld, tele barna foltokkal, buzavirág meg tömérék pipacsokkal; az a tarló, melyiken minden vadászkapó át-bujkál naponta, az lesz a Bánk jószágja. Fele parlagon hever. Nincs, aki bevesse. A szőlén hiányzik a vörös műrva kő, ami a határt mutatná. Nincs, ki odahordja. Igazi övegyasszony szegény övegyasszony föld az. A fehérsárga mezőcsényben látja is már a leányt. Maga is olyan vékony, mint egy gyöngye fehér kalász. Odaér hozzá.

Szép reggelt, Kriszta!
Szétbomlik kője a leánynak; apró csiga, kövess, virág hull belőle, aztán mondja lassan:
— Jó napot Gara ur!
— Hm, hm, bocsnát kisasszony, persze, persze. De rossz s minden van ám maga, mióta nem látam, régen volt...
— Huszonhét hónapja; az Ur najján — feleli Bán Kriszta.

— Igaz a processión, ugye kisasszony, a városban?
— Fehér moll-ruha volt rajtam, emlékszik? — beszéli mintegy magának a leány — meg szallag a hajamon.
— Rózsaszín szallag volt, ugy-e Kriszta... kisasszony?

— Nem, nem, világoskék. Rózsaszín a Blankáé volt, a páromé. Kriszta ideges, az utolsó szót olyan fájosan, olyan szégyenlősen mondja már.

Gara Sándor megfogja a kezét Bán Krisztának, aztán mennek le a tarlón ketten, egymás mellett. A férfi gondatlanul üti pálczájával az uti virágok fejét, a soványfejű, szegényes kalászközt. A leány minden ütésnél megrezzen,

sajnálja a poros, tarka növényeket, de nem szól semmit, nem mer szólani. Fél ettől az erős, nagy embertől. Lehajlott fővel járt mellette, kezét szeretnő kiszakítani annak a kezéből, fáj is, no meg aztán ha meglátnák, ő már nagy leány.

Keskenyül a vágott út. Egymás előtt lépkednek hát. Aztán bemennek a kalász közé. Gara Sándor beszél. A bibliából. A bibliai moabitha Ruthról. A ki naphosszat gyűjté a kalászközt.

— Maga is ilyen Kriszta, itt bujkál egész nap. Aztán nagyokat nevet ezen a hasonlaton. Olyanokat kacag, hogy a buvó haris ijedten rebben fel a kalász aljából.

Bán Kriszta is mosolyog, de csak a szemén, azokon a látyolos, kék ablakocsákon keresztül, mosolyog és gondol arra az istenes férfura Bousra, a ki a kalászt szedő zsidó leányt asszonyává tette. De nem mondta ki, mit gondol.

Szedres fák mentében, a jószág törőből danázás hallatszik. Aztán tányérsörömpülés, fehérsíp sivatás.

Aratók csinálnak áldomást. Gara emberei, hát közéjük megy. Az emberek megböki síve-güket, amugy paraszatosan, az asszonyok megtörlik kezefejükkel szájuk szélét s köszönnék az uraság fiának, hogy hát „Addjon Isten!”

Aztán előáll a sorból a hetes, a béresek legöregebbje: Hogy hát écczakára eső lézen s pedig tartós, hát befogják a pilent marhakat is az esésig elé. Fűdél alá kő azt tereni. A sánta Julis meg hazalátott a munkábu már reg-gel, mer béregyereket szalajtottak utána, hogy hótra kétfül már a Julis fia az fogzás nyavalyátul....

— Akkor fél napszámot kap Julis!
Ezt az utóbbit Gara mondja, mert ő takarékos ember. Szereti a rendet.

Az öreg meg nem kész. Most már a nagy mondanivalójára kerül a sor. Kétségbeesetten forgatja kalapja szélét a kezében, aztán meghalkan pedzi a kérésit:

— Megköveti assan, de neki nem hibája, e' marta biz a kötelet a cséplő kerekre, nem akar az forogni.

Gara bólongat rá, aztán kiejtja a parancsokat:

— Maga meg vén botos, megfizeti ám azt a kötelet, vigyázzék máskor kend rája!
A földesur pontos, akkurátos ember.

A lány a partnál várt. Nem akart az aratókhoz menni. Pedig ki gondolna rosszat? Karonülő cseppesség volt a kántor lánya, mikor az uraság fia napestig a mester házába vette be magát. Együtt nőttek fel a játszásban. Déli harangszó, meg a napesti alkony verte őket haza a rétről, tarlóról, ugy mint most. Pedig a nagyó türelmetlenkedik. Nem szeret egyedül lenni. De jönnek az esők. Kriszta gazzal, vad-virággal szórja be lányos nyoszolóját, ott guggol ilyenkor egész nap a nagyóka mellett és nézik a csöndes pusztát. Aztán mulik az aratás, eleségbelordás; kukoriczamuika, szőlőkötözésre kerül a sor. Kriszta nem törődik vele. Neki már nem jelent ez változást. Neki ez idén nincs szomoró ösze. Ő már kész. Már nem megy intézetbe. Ott a fiókban róia az irás. Csupa kitűnő. A nagyó tudja mennyi öszessen. Mindennap elovastatja reggel, meg esti hálaadás után, mert nagy öröme telik benne, aztán meg jó sírás is esik mellette. Mert a nagyónak ha öröme, ha keserve legyen, a vége mindig az:

egy iskolát követel, a melyre a tanács már tett is javaslatot. Közlekedési nehézséget a villamos vasut bevezetése által megszüntetik. Ha ezen terv keresztül vitetnék, ez esetben a budai-ut bejáratát a megvetérről kellene keresztül törni a a Zlinszky-féle ház megvételével a budai-ut kihuzatnék a megvetérré, a mi azt hiszi, oly előnyöket biztosítana a budai-ut háztulajdonosoknak, hogy azok nagy áldozatokat is hozhatnának, mert ezáltal a budai-ut belvárosi utcává tétetik. Különben is ő már ezt a kérdést a tértképen is tanulmány tárgyává tette. A Zlinszky-féle házból igen alkalmas házhelyek maradnak fenn, a melyek a kisajátítás költségét nagy részben fedezik. Az ezen tervszerint megoldott utvonalon, a mely körülbelül 3—4 kilométert tesz, bűszkesége lehetne Székesfejervárnak és joggal elnevezhető volna Ezredév-utcának.

A mostani megyei közoktatóra nézve pedig ez a nézete:

Föltéve, hogy a mostani megyei közoktató után alkalmasnak ítéltetnék az árvaház elhelyezésére, úgy kívánatos volna, hogy a városi árvaház, a melynek jelen helyiségei udvarral kert nélkül nem felel meg a követelményeknek, helyezzessék el a megszerzendő megyei közoktató területén, a hol még kívánatos volna és a környékre kimondhatlan áldást hozó lenne, ha az árvaházi irgalmas nővérek az árvaházzal kapcsolatosan ovodát és elemi leányiskolát is vezetnének.

Az árvaházat ez esetben vagy városi hivatalnak, vagy polgári leányiskola részére lehetne felhasználni.

Előfizetési felhívás.

Lapunk január hó elsejével ötödik évfolyamába lépett. Kérjük előfizetőinket, hogy az előfizelés megújítása iránt minél előbb intézkedni sziveskedjenek, miután kiadóhivatalunk beszünteti január hó 15-ikétől mindasoknak lapját, kik az előfizetési díjat be nem küldik.

Eggyuttal jelezzük, hogy január hó elsejétől a kiadóhivatal Szent-István-tér 1. szám alatt van s a lap minden anyagi dolgára vonatkozó kérdésekben oda kell fordulni, mivel a szerkesztőség sokkal jobban igénybe van véve

„hogy te is csak éppenség olyan vagy ideszerűm, mint a szegény jó fiam, mert az se idevaló vót...“

Krisztának nincs ebben öröme, de a sirásban segít. Csak egy idő óta. Nem tudja, mi van vele. Ha kiünn járkal a tarlón, úgy megáll a gondolata, aztán csak félve nézi a mezők messzeségét borító aranyos ködöt, a ködben felolvadt napugarakat, a mint aranyos foltokat nyomnak egy-egy hatalmas törzsre, s ahogy lesiklanak a fűre, a kalászra, hogy azok töviben az árnyékkal tovább bujdosít játszanak; nézi ezeket és nem viszonozza a mellette elmenők köszönését; néha meg majd kiszakad a lelke úgy fáj, úgy kell szorítani keblét mind a két kezével. Isten tudja miért, de sirni, sirni szeretne napnyugvásig. Tán hogy egyedül van. Nincs hozzá való pájtása. A falu leányai ilyenkor varróba járnak, a többi rangbeliek pedig már asszonyok.

Csak Gara Sándorral beszélget majdnem mindennap. Most mult három napja, hogy őt sem látta. Hajtáson vannak az urak majd erre-felé jönnek. A nanyó mondá. Nanyónak meg a tekintetes ur üzentette, „mert hát azon este beszélni akar az unokájával.“ — Őt éjszaka erről gondolkodott Kriszta. Mit akar? Miért üzen? — Hiszen máskor is megtalálta őt a tarlón, vagy az eperfánál a parton. Elmúlt a varakozás. Aludtáj vacsora után kiment Kriszta az üzenetre. Nem birt a lelkével; leült a partra. Majd lefutott messze az utra, melyről szokott jönni a pájtása. Ahogy meglátta, akkor meg elakadt a sziveverése, csodálatosan rosszul érezte magát. Talán hogy olyan hívősödő est volt, a szomszéd föld kendere meg olyan fojtó szagot is terjesztett. Piszkosan porosan, úgy a

sem hogy a kiadóhivatali dolgokban bármiképpen belefolyhasson.

A „Fejermegyei Napló“ előfizetési ára maradjon a régi:

Egész évre 5 frt.
Fél évre 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 25 kr.

A kiadóhivatal.

HIREK.

— Meghívó. Főtisztelendő Tomcsányi Lajos, Jézustársasági atya, a „Ferencz-József“ nőnevelde nagytermében intelligens hölgyek részére három napi szent gyakorlatot fog tartani. A bevezető szent-beszéd f. hó 17-én délután 5 órakor lesz. A következő három napon pedig délelőtt 10 órakor és délután 5 órakor fognak a szent beszédek tartatni.

— Felolvasások. A perkatái kath. körben felolvasást tartott Vörös József tanító Hunyady Jánosról, fejtegetve a vitéznek hazafiságát, bemutatva annak vallásosságát; Ásványi Béla káplán pedig a szociáliszmusról olvasott fel, melyben a szocialisták svindlerségét leplezte és igen alaposan ismertetve a szocializmus eredetét, mibenlétét s annak a társadalmat és az államot felforgató veszélyes tanait.

— Számonkérők szék. Ma délelőtt báró Fűtth Pál főispán a vármegye házában számonkérő széki ülést tartott.

— Ülések a megyénél. Folyó hó 22-én délelőtt 9 órakor az árvaházi bizottság, 10 órakor az uti bizottság tart ülést. 24-én délelőtt állandó választmányi ülés lesz.

— A szűkött katona. Keresztes község határában az ottani lakosok 12-én egy kiéhezett uhlánus katonát fogtak vallatóra. Csakhamar kiszült, hogy az illető Kvetek Rudolf uhlánus közlegény, a ki a hét elején megszűkött az itteni lovaslaktanyából. Napokig bolyongott a környéken, míg végre kiéhezve, elnyomorodva Keresztesre vetődött, a hol elfogták és Székesfejervárra kísérték be.

— Küzségi választás. Holnap lesz a belvárosban a dr. Neuman Armin lemondása

által üresedésbe jött bizottsági tagsági hely betöltésére a választás. Ezt a helyet úgy volt, hogy Neuman Arminnak az izr. hitközség elnökségben is utóda, dr. Perl Miksával költik be. A megállapodás ez irányban nem történt meg, mivel az izr. vallás választók egymás között meghasonlottak s míg egy részük Perl dr. jelöltsége mellett foglal állást, addig a másik rész dr. Löwy Károly köré csoportosul. — Ez az egyetlenkedés valószínűleg dr. Lauschman József megválasztását fogja elősegíteni. „Inter duos litigantes“ . . .

— A tóvárosi-kör közgyűlése. A tóvárosi olvasókör f. évi január hó 23-án d. u. 3 órakor saját helyiségében a rendez évi közgyűlést tartja, minek tárgya: 1. Az igazgatósági pénztárnok és könyvtárnok évi jelentése. 2. A kör tisztviselőinek és a 30 tagu választmány választása. 3. Az 1897. évi költségvetés megállapítása és 3 tagu bizottság kiküldése az évi számadás megvizsgálására. 4. A számvizsgáló bizottság jelentése. 5. Az alapszabályok 9-ik §-a f. pontja értelmében az esetleges indítványok tárgyalása. Dr. Kégl Károly. olv. jzö.

— Seidel bűnügye. A kir. ügyészség ma terjesztette a törvényszék elé a volt főkapitány bűnügyében hozott vádindítványát. A vádindítvány Seidel Lajost Székesfejervár volt főkapitányát hivatalos sikkasztás és csalás büntetével és megvesztegetés vétségével vádolja. A nagy akta csomókat a kir. törvényszék büntető tanácsa folyó 17-én, hétfőn veszi beható tárgyalás alá s azután dönt a vádál-helyezés kérdésében.

— A fekete város. A vándor ki úját Várpalota felé veszi bámulva látja, a kis város falain lengő fekete lepleket. Elszorult szívvvel lép a csendes kihalt utcákban, melyek némasággal még ridegebbé teszik a mélységek gyászát. A föntzán csak egy ember alakja látható, aki sötét ruhában sötét arccal járkal fel és alá és kétségbeesve tördeli kezeit. Tudósítónk ki jelenleg Várpalotán tartózkodik, részvétellel kérdezte tőle a nagy szomorúság okát. Az idegen fájdalmasan tekintett az ég felé, lemondással rázta meg gonderhelt fejét s csak ennyit mondott: „En jégmester vagyok!“ Tudósítónk kíváncsian faggatta tovább: „Talán itt is két fejű sárkány lakik a várkúrtban, mely fiatal leányokkal táplálkozik? Talán már ki ogytak a

hogy volt, nyulvérel kabátján, fűrj s fogoly csomóval az oldalán ért oda a férfi. Megfogta a kezét a lánynak, s mentek be a vágásba, úgy mint azelőtt, régen. Hideg esti szél járta, hát karjára buzta a gyenge leány kezét, nehogy, ha köhög, megharagudjon érte a nanyó.

— Hány éves maga Kriszta?

— Csak most kaptam ki az oklevelem, hát tizennyolcz.

— Nézze csak Krisztát, mondok magának valamit, tudja hogy mindig jó szóval, jó lélekkel voltam irántuk egész életemben. Edes apja tanított irni, olvasni, maga meg a legjobb pájtásom, soha bántottuk meg egymást. Ugy-e, Kriszta igaz?

— Igaz, igaz van Sándor, suttogja a leány, de nem bir tovább járni. le kell ülni, érzi, hogy kiszakad a szíve mindjárt. Mit beszél ez a Sándor, tehát mégis, tehát . . . A lány egyszerre örült boldogságot érez; hogy hiszen ő ezt az embert egész lelkével imádja, hogy neki ez a legboldogabb pillanata egész árvagyerekségében; összeteszi kezét s félve kéri a férfit:

— Beszéljen, beszéljen Sándor . . .

— Nagy gyerek maga Kriszta. Hát mi baja olyan egyszerre, no lássa, pedig jó hirt akarok ám mondani. Tudja én elmegyek, nem szeretem ezt a vidéket, aztán nincs is itt semmi, ami egy férfit szórakoztatna, boldoggá tenne. Azt gondoltam magamban, hogy maguk se maradjanak ezen a koldus földön, no igen, maga meg a nanyó.

Szép kis tornyos házat vettem magamnak, megnézi ugye egyszer Kriszta! . . .

Bán Kriszta a büszke tanítólánny, leborul

a földre, oda férfi elé s megcsókolja kezét. — a férfi kezét, hogy alig bírja Gara a könyves leányarczot magától eltolni.

— No, de Kriszta, hiszen nem olyan nagy dolog az. hát legyen eszse, nem vagyunk már gyerekek. Vagy nem akar innét elmenni, no, ne, ne sirjon már. . . . Majd lesz kertje, hol gyomlálgat a nanyó, meg rendes kis kamrája, hova virágját rakhatja, no, meg a mi fő, magáé lesz minden, mert én kineveztettem magát oda, Kriszta. Kitiünö oklevél, tizennyolcz évvel, ez szép. Ezt mondta a barátom is, ha akar már holnap odamehet. . . .

Gara Sándor akkurátos ember. Szereti a rendet. Nagyot bámul a lányra.

— Kriszta, hát nem hiszi? Nem tréfálok, igen, lássa én gondoltam magukra mindig, hisz együtt játszottunk, én szeretem magát, meg az öreget is.

Hiába beszél ennek a leánynak Gara. Ott áll egy fűzfatorzshöz támaszkodva, úgy látszik meg akarja köszönni, de csak a fejét, azt az aranyoskőre gyerekarczot bölíngatja lassan, mintha apránként akarná megérteni ezt a nagy boldogságot. Aztán megindul az uton hazafelé. Nem a melyiken jött. Az a boldogság utja. Kerülő utakon, a mezők alatt. Ne lássa őt senki. Hátra sem néz gyerekpajtására, kezét se át földijének, pedig holnap már nem látja . . . Lassan, kimérten lépke di a tarlót, hiszen utoljára . . .

A nanyó az ut végén várja tipegve, tirtelmentlenkedve. Ő már tudta rég ezt a hirt. Aztán egymásra borulnak s sirnak hosszan, csöndesen szepegve a nagy boldogságtól . . .

leányokból? Erre megszólalt az idegen keserű pánthosszal — „Bár kifogytunk volna! nem a leányokból fogytunk ki már, hanem a jégből és a leányok nem fognak ki a folytonos zaklató kérdéscsöködésből: hogy mikor lesz jég?” „Hát hol van a korcsolya-pálya?” kérdezte tudósítónk. „Eltűnt! nincs sehol!” Itt fejéhez kapott az idegen és tudósítónk akadályozta meg, hogy meg ne tépázza saját üstökét. — A titokzatos különös állapotokról tudósítónk később információt szerzett s velünk a következőket tudatta: A várpalotai fiatalok még tavaly elhatározta, hogy a télen korcsolyapályát nyit. Akadt is hamarosan vállalkozó szellemű férfi, aki a libaszatató tócsát dróttal körülkerítette és egy czölöpre szegezett deszkára rá írta: *kös-korcsolyapálya*. Szerzett két megabroncszott székét is — azok voltak a szánok. Később akadt seprő gyerek is, pénztáros, jégmester és director. A tagsági díjat két forintban állapították meg. A vállalat szerencsésen beütött. A decemberi hidegek alkalmával befagyott a „tavacska” és a még ropogó jeget előzönlötték a várpalotai sportkedvelő hölgyek és az urak. Igen jól ment minden. Egész nap csengett a kacaj a jégpályán. Nem voltak buzgóbb korcsolyázók a várpalotaiaknál. A kis város társas életét is átálakította a korcsolyapálya. Az ismeretségek szorosabbra fűződtek a még létező bizonyos ellentétek elsimultak, a kedélyek felmelegedtek s már előre tervezték a farsangi mulatságokat. A korcsolya bált emlegették legszívesebben. Az lesz a bálók koronája. A lányok már a ruhákról értekeztek, a fiatal emerek pedig már minden létező tánccra előjegyeztették magukat. Azonban ember tervez... Egy szép napon vízzé olvadt a jég, a vizet pedig beitta a föld s a korcsolyapályából nem maradt más hátra mint a fagyólép, drótkerítés és a két abroncsos szék. Hiába várták a hideget, nincs a mit megfagyasszon. — Nagy szomorúságban vannak a várpalotai fiatalok. Nem a pénzüket sajnálják, a mit befizettek s melyért 10 napig korcsolyáztak, hanem a korcsolyabált, melyről olyan örömmel beszélgettek a jégen a melyet megtartani most már lehetetlen. A leányok nem fognak ki tehát a sérülésből, s reményvesztetten gyászolják a jeget, a korcsolyapályát és a korcsolyabált. Azt mondják, hogy éjjel, mikor a hold feljön a jégmester megtört alakját látják a libaszatató partján, a mint révész szemekkel hosszasan néz a pocsolva szürke repedezett medrébe.

Bolti tűz. Rövid idő alatt ma már a harmadik bolti tűz volt, a mi azt bizonyítja, hogy az üzlettulajdonosok nem vigyáznak kellőleg, üzleteik épségére. A Márián féle nyomdában keletkezett tűzet a Gindl-féle bolti tűz követte rövid idő múlva. Ma pedig a Felmayner ház szomszédságában levő Löwy-féle üzletben volt tűz. A tüzet a szomszédos Belák-féle vendéglő eselédje vette észre. Az üzlettel kapcsolatos tüzfal egyik repedésén át füstöt vett észre. A házbeliek nyomban értesítették Löwy Adolfot az üzlet tulajdonosát, s a tüzoltóságot. A boltba fél hét óra tájba hatoltak be s a tüzoltók egy pár kéményseprő segítségével a tüzet hamarosan eloltották. A tüzvizsgálat nem tudta a tűz keletkezésének okát megállapítani. Valószínű azonban, hogy este keletkezett a tűz s az lassan egész éjjelen át égett. A lángok martaléka lett egy 7-8 négyzetméter nagyságú deszkaalvány s az azon elhelyezett áruk. Szerencsére azonban, éppen ezen az alványon semmi értékesebb holmi nem volt s így a kár jelentéktelen.

Brutális udvarló. Langráf Gábor borkereskedő fia, Langráf Imre elzoltt másfél évvel egy fiatal nevelőnek udvarlót, a ki az ő házában lakó Steinher Jakab dr. rabbinál volt alkalmazásban. Langráf Imre szerelme azonban abból a piszkos forrásból fakadt, a melyek az emberi méltóságot alá szütyezik. Éppen ezért a nevelő ügyet sem vetett arra a gonosz szenvedélyre, a melyet Langráf Imre neki a szerelme nevében felajánlott. A fiatal embert azonban szenvedélye nem hagyta nyugton s

egy napon a kertben újból ostromolta a leányt, ki azonban elmenekült előle. Langráf azonban a leány után futott s mikor az udvarban utolérte, megakart ölelni. A leány annyira felháborította ez a vakmerőség, hogy arezul köpte a szerelmes gavallért. Természetes, hogy az így lepiszkolt Don Juan, mód felett felháborodott ezen s férfiasságáról megfeledezve, a leányt teljes erejéből a falhoz vágta, úgy, hogy ennek következtében a leánynak kulcs-csontja eltörtött. A szegény leány hat hétig feküdt a városi kórházban s akkor 200 forint kárpótlással is megelégedett volna. Erről azonban sem a szerelmes gavallér, sem szülei, nem akartak hallani sem. A nevelőnő tehát a bírósághoz fordult elégtételért. A székesfejérvári kir. törvényszék Langráf Imrét sulyos testiértés vétségében mondogta ki bűnösnek és három hónapi börtönrre ítélte. A kir. tábla a minősítést elfogadta, de a büntetést egy hónapra szállította le. Így került fel az ügy a Kuriához, a hol úgy látszik nem a kulcs-csont törést vették figyelembe a bírák, hanem bizonyosan sulyosbító körülményt láttak abban, hogy a szegény nevelőnő becsületének erőlyes védelméért érte ez a bántódás. A Kuria ítélete ez alapon szigorú büntetést mért Langráf Imrére: *nyolc hónapi börtön* büntetéssel sújtja a szenvedélytől elvakított fiatal embert és ezenkívül a nevelőnő részére *ezer forint* kártérítés fizetésére ítéli. — Ez az ítélet nagyon sulyos, de ki tagadhatná, hogy a női becsület védelmében nemcsak igazságos, de szükséges is. Bár ez irányban büntető törvényünk hiányain mielőbb segítve lenne, mert ez esetben a közérkölség nagymérvű javulására számíthatnánk.

Éhínség Torontálban. Eleinte csak kétkeze fogadták mindenfelé azt a megdöbbentő hírt, hogy éppen a magyar Kanaában ütött ki az éhínség. De a mincsürében érkező magánjelentések végre is oly egybehangozóan ecsetelték a nyomort, hogy a kétség csakhamar elszlott. Ma már a rideg számok beszélnek és sokkal szomorubbannak tüntetik fel a valót, mint a milyenre a legrosszabb esetben is el lehetünk készülvé. A vármegyei járásokból hivatalosan betérjesszett jelentések szerint az inségesek statisztikája a következő: A központi járásban 325 ehez család van. Felsővelőskökre körülbelül márczius közepéig, amikor a tavaszi munkák megkezdődnek, 5000 forint ára táplálék (kukoricza-izst, zsir s fűtő-anyagnak kukoricza-csutka) szükséges. A számítás úgy van téve, hogy egy lélek egy nap hat krajczár ára élelmet számítanak. A bánlaki járásban 2455 inséges van. A szükségeslet 2750 métermázsa kukoriczaliszt. A módoai járásban 570 család igen nagy nyomorban van. A főszolgabíró 10.500 forintot kér segítségül. A zombolyai járásban 450 család részére 1800 métermázsa kukoriczalisztet kér a bíró. A csenei járásban 600 nyomorgó család számára 9000 forint segítségre van szükség. — Az antalfalvi járásban 700 család számára 4500 forint szükséges. — A nagykikindai járásban 291 család nyomorog 1462 lélekkel. A főbíró 3600 forintot kér a nyomor nyhítésére. — A törökkanisai járásban 360 inséges család számára 3600 forintot kérnek. — A párdányi járásnak 396 családjának számára 3960 forint kell és az alibunári járásban 1000 nyomorgó emberi lélek számára 9000 forint segély szükséges. — Összesen 18.000 lélek várja a megmentését. A minimális összeg a mely ennek a szomoruan nagyszámú és végső nyomorban tengődő szegény embernek a leg-elemibb felségelésére szükséges: 80.000 forint. A jásziv-egyesület 1550 forintot, gróf Karácsonyi Jenő 3000 koronát és 50 métermázsa rizst, a belügyminister 3000 forintot küldöttek a nyomor pillanatnyi nyhítésére. A megye területén erőlyesen folyik a gyűjtés, de ez mind nem elég, szükség van a magyar társadalom szívének a megdobbására is.

SZINHÁZ.

Színházi műsor

1898. január 16-tól január 22-ig.

- 16-án. Vasárnap délután: **Stern Izsák.** Este: **Regnata.**
 17-én. Hétfőn: **Trilby.** *Hollóssy* Gizella végzett színi akad. növendék felléptével.
 18-án. Kedden: **Kikapós patikárius.** (először) *Sealky* jutalomjátéka.
 19-én. Szerdán: **Toto és Tata.** (először).
 20-án. Csütörtökön: **Bohémelek.** (először).
 21-én. Pénteken: **Oroszlánvadász.** (zóna).
 22-én. Szombaton: **A Remete csengetyűje.**

Coullisset ur. A szerdán este bemutatott francia bohózatnak hóse Coullisset ur nem közönséges potyafáter, hanem e nemben valóságos művészettel magasabb zsanert kultivál. Mint nyugalmazott vidéki adóhivatalnok kerül fel a francia fővárosba és ott csakhamar nagy ismeretségre tesz szert. Ezek az ő ismeretségei abban bíriák értéküket, hogy mindennap vendégségben van valahol. Meghívják, mert hasznossá tudja magát tenni. Segít a háziasszonyoknak az ünnepek rendezésénél, bevásárlásokat eszközöl részükre, felügyel a szolgasereg; ha partnerre van szükség, készségesen áll rendelkezésre, sőt ha egyik vagy másik elvirágozott dának tanczosra van szüksége, Coullisset ur készségesen megtánczoltatja a háziasszony kérésére még az óriás hölgyeket is. Ennyi áldozatkészség szerzi meg neki a pompás nagy ur életet, a melyet nyolcezer frank évi jövedelme nem fedezhetne. De Coullisset ur nemcsak potyafáter, de igen óvatos uriember is. Tudja, hogy minden embernek vannak gyöngéi, minden családban vannak kényes kérdések. Azért tájékozást szerez ismerőseitől, nehogy elszólásaival kitegye magát a ki-dobtatás veszélyének. De a sok ismeretségben könnyen összezavarhatná, vagy sokt elfergethete a hallott dolgokból. Ez okból jegyzeteket csinál a maga részére. Ez a jó szokása azonban ezuttal nagy galibát csinál.

Luciende Veulettes, Coullisset urat, mint rég ismerősét, egy mulatság alkalmával meghívja magához és Coullisset elfogadja a meghívást minden hó 15-ikére. Később Gaston de Brionne gróf is meghívja és Coullisset ur a két új családra vonatkozólag felvilágosításokat szerez. Megtudja, hogy Luciende Veulettesnek viszonya van Brionne grófnővel s ezt azonnal bevezeti jegyzőkönyvébe. De bevezeti azt is, hogy Brionne grófnak meg viszonya van Luciende de Veulettes nevelé, ez azonban nem igaz, csak pletyka, a mely annyi alappal bír, hogy Brionne gróf csakugyan udvarol a szép asszonynak, de tőle csak az esetre nyer biztatást, ha férje megcsalná.

Coullisset e jegyzeti szolgáltnak azuttal a bohózat alapjául. Kártyázás közben ugyanis elfogyván Coullisset pénze, ötven frank értékben felteszi pénztárczáját, a melyben jegyzetei vannak A háziasszony elszólítja Coullisset urat, a ki Luciende Veulettesre bizza, hogy a nyeredő ötven francot átvegye. De Coullisset veszt és a nyerő Brionne gróf, neje kérésére haza megy, keresi Coullisset, hogy tárczáját visszaadja, de nem találja. Kénytelen tehát magával vinni. Coullisset Luciendes Veulettestől tudja ezt meg. Kétségbeesik, hogy jegyzetei a gróf kezébe kerültek, Luciende kineveti kétségbeesését, de mikor megtudja, hogy a jegyzetek között foglaltatik az ő viszonya is a grófnéval, azzal fenyegeti Coullisset-t, hogy megöli, ha jegyzeteit vissza nem szerzi azonnal, miután a gróf reggel Nizzába utazik s akkor minden el van veszve. Kétségbeesve indul Coullisset éjjel ötven két órákor tárczája visszaszerzésére Luciende Veulettes társaságában.

A második felvonás a gróf lakásán történik és ebben van a sok kacagató jelenet. Coullisset kétségbeesett igyekezte, hogy tárczáját visszaszerze. A bohózatos jelenetek hosszú sora következik ebből. Végre is a grófnő megtudva mit tartalmaznak a jegyzetek, megígéri, hogy vissza szerzi. A harmadik felvonás Coullisset ur lakásán fejezi be a jegyzetek okozta bohózatot.

A darab sorsa Coullisset személyesítőjének kezébe van letéve és ezuttal, nagy szerencséjére az előadásnak, *Saalky* kezébe. Az igazgató ez estén újból beigazolta, hogy társulatának nemcsak tehetséges tagja, de színészeink között határozottan a leg-szorgalmasabb. A többi szereplők majd nem mindannyian küzdöttek a szerep nem tudás miatt, csak

6 nem, a kinek legnagyobb szerep jutott. Az 6 pompás alakítása a darabnak bizonyos még több ízben telet házat fog szerezzeni.

A többi szereplők közül *Gazdy* Arankát kell még megdicsérünk, a második felvonás két nagyon szépen megjátszott jelenetéről, bár az első felvonás szegletességét ismét fel kell panaszolnunk. Mikor nagyon előkelő, büszke, vagy gőgös akar lenni, mindig rossz az alakítása. Nem tudjuk, valamelyik tanárának rossz tanácsait követi-e ilyenkor jól, vagy valamelyik jó tanácsait követi rosszul! — *Tomcsányi* Russi Anette szerepében, *Sághi*, mint Saint-Castel tábornok mutattak fel még dicséretes alakítást. A többi szereplőkről, *Hidvéghit* sem véve ki, nem mondhatunk valami nagyon sok dicséretet.

Ármány és szerelem. *Répassy* Gusztó betegsége miatt csütörtökön az előre hirdetett »Orpheus« helyett Schiller Ármány és szerelem című drámáját adták. Mi magunk is kértük az igazgatót, hogy már mutasson be valami jobb színművet, de ez alatt korántsem értettük azt, hogy ilyen régiséget adasson elő s éppen nem gondoltuk ezt, úgy hirtelen előre rántva műsoron kívül. Ennek tulajdoníthatja azután, hogy az előadásra csak kis számu közönség jött össze. A ki Orpheus-t óhajtott látni, az nem nézi meg Schiller drámáját, a ki pedig megnézték volna, azok legnagyobb része tudomással sem bír róla, hogy csütörtökön adják. Nálunk is, mint más vidéki városokban sőt a fővárosban is így van, a színházba járó közönség a lapolvasó közönség sorából kerül ki és a leközlött heti műsorból előre megállapítja, mely napokon fog menni színházba, ezért fontos a heti műsor betartása. Természetes azonban, hogy a betegségi eset *ezuttal* indokoltá tette a műsor változását. Az *Ármány és szerelem* előadása elég jól sikerült bár egy két szereplőn észrevehető volt, hogy szerepét nem tudja. Mint ilyen első sorban *Sághit* kell felemlitenünk, aki ez alkalommal is előjár a szerep nem tudásában. Igaz hogy egy olyan rutinirt színész, mint *Sághi* nem fog nagy zavart előidézni, ha nem is tudja szerepét. De mit ér a játéka ha monoton egyhangu hanhordozással őrli le szerepét, tartózkodv minden erősebb kitéréstől, mert saját hangjától nem hallaná a sugót. Az ilyen játéka, nem játéka. De megtörténik természetesen az is, hogy a sugóra támaszkodva a más monológjába is bele kap, 6 is, más szerep nem tudó is. Ez már zavart idéz elő, s az ilyen zavar a székesfejérvári színpadon botránys dolog. *Hidvéghi* (Ferdinánd) *Gyurman* Alice (Lujza) s *Szepessy* (Miller) képeztek központját a darabnak. *Hidvéghi* és *Gyurman* a náluk megszokott tehetséggel és szorgalommal játszották meg szerepeiket. *Szepessi* az öreg zenész szerepében ez estén sokáig emlékezetes alakítást nyújtott s ez igazán nagy dicséretére válik neki. Dicséretet érdemel *Helényi* is. de főképp *Gazdy* Aranka, a ki rövid szerepében *ezuttal* olyan alakítást nyújtott, a minőt az 6 szép tehetségétől joggal várhatnánk minden alkalommal. Mozdulatai plasztikusak voltak, szavai szívhöz szóló — s a mi fő a hatást egyetlen ferde mozdulat, egyetlen díszonáns hanghordozás sem zavarta meg. Mint már említettük *Sághi* nagyon rosszul játszotta *Walter* elnök szerepét.

FARSANG.

Farsangi naptár.

Január 23-án: A felsővárosi katolikus kör táncvizsgálma a „Fehér Bányá” helyiségében.
Január 30-án: A kath. legény-egylet táncvizsgálma a „Fehér Bányá” vendégében.
Február 1-én: A tóvárosi olvasókör táncszestélye.
Február 6-án: Az iparos ifjak önképzőkörének Jelmez-Táncszestélye a Magyar Király-ban.
Február 7-án: Megyebál a színházban.
Február 12-én: A székesfejérvári betegsegélyző-egyesület hangversenyyel egybekötött táncszestélye.

Az álarczos bál.

Miután a mult lapunkban e czim alatt megjelent közleményünk a városi társadalmi érintkezésben nagy érdeklődéssel tárgyaltatik, s szerkesztőségünket ez idő óta folytonosan kérdésekkel ostromolják, összeköttetések hiányában lapunk azon bartjához fordultunk részletekért, a ki nagy összeköttetési révén a leg-

hivatottabb megadni a kérdésre a választ s a kítól a mult lapunkban megjelent közlemény is származik. Kérésünkre a következő felvilágosítást nyertük:

„Magam sem hittem, hogy a becses lapja részére küldött tudósításom közlése olyan nagy forrongást fog előidézni, mint a milyent tapasztalni alkalmam van. Akár hová megyek, a nők mindenütt erről beszélnek és bizonyos sürűbb érintkezést keres a hölgyvilág, s mindenütt nagy érdeklődéssel várják, hogy a jótékony nőegyesület, miképpen fog határozni.

En a mult lap közleményével becses lapjának óhajtottam szolgálatot tenni, részben pedig korábban tett azon ígéreteimnek akartam megfelelni, hogy a farsang ideje alatt a székesfejérvári társaságokban érdekel tárgyalat dolgokról beszámolok. Miután a jótékony nőegyesület több tagjától hallottam, hogy ez irányban szeretnének e tervnek támogatókat szerezni s tanuja voltam azon érdeklődésnek, a mellyel az eszmét mindenfelé fogadják; az eszmének is söt magának a nőegyesületnek is jó szolgálatot véltam tenni azáltal, hogy erről becses lapjában a közönségnek beszámoltam és a legilletékesebbnek, a kítól az ügy sikere függ, *Szőgyény-Marich* Julia ő méltóságának figyelmét e mozzalatra felhívtam.

Nagyon örvendének, ha becses kérdésére, a bála vonatkozólag biztosat irhatnék, de *Szőgyény-Marich* Julia ő méltóságának véleményét ez ügyben nem ismerem, s így semmi bizonyosat nem irhatok arra vonatkozólag, hogy a nőegylet hivatalosan miképpen fog határozni. Ismerve azonban ő méltóságának rendkívüli figyelmességét, helyes és tapintatos érzését, a mellyel a társadalmi érdekeknek őszinte lelkesedéssel óhaj hasznára lenni, nem kételkedem, hogy a mindenfelől nyilvánuló közóhajnak megfelelőleg az álarczos bál eszméjét hathatós pártfogásában fogja részesíteni. Azt azonban irhatom, hogy az álarczos bál egyedül ő méltósága elhatározásától függ.

Miután még bizonytalan a kérdés, nem minden aggodalommal látom azt a rendkívüli örömet, a mellyel ez eszmét, különösen a hölgy világban üdvözlők, a mi természetes is, mert hiszen ma napság többnyire csak a nők öltik fel az álarczot s ezzel rendkívül nagy előnyben részesülnek a férfi világ fölött. Leányok, asszonyok már mindenfelé a jelmezekkel foglalkoznak olyan szeretettel és bizalommal, mintba a bál elmaradhatatlan lenne. Ez különben természetes is, mert az a lelkesedés, a mellyel egymásnak beszélnek az álarczos bárról a sikernek kétségtelen bizonyítékát nyújtja. És bizonyos az, hogy ha a nőegylet — amint általánosan azt senki sem hiszi — az eszmét nem tenné magáévá, úgy nagyon sok szép leány fogja keserű csalódással, könyvekkel áztatni párnáit. Hiszen egészen a lelkükhöz nőtt pár nap alatt a gondolat, s roppant nagy lenne a család keserve.

Nem irhatok ez ügyben más újat, csak ismételhetem, hogy az előkelő urhölgyektől fodrász segédemig mindenki az álarczos bárról beszél.

A legközelebbi lapra talán már többet irhatok, addig is a hölgyvilágnak biztatólag üzenem:

Reménykedjenek! Karneval.

Lapunk barátjának tudósításához kötelességünknek tartjuk a magunk részéről is pár észrevételt tenni.

Az álarczos bála vonatkozó tudósítást a mult lapunkban leközlöttük, mert az eszmének használni véltünk vele. Mi ugyan a szezon mulatságai közül eddig egyedül a megyebálát tekintettük olyannak, a melynek fényes sikere mindnyájunknak érdekében kívánatos. A megyebál minden tekintetben közös büszkeségünk, annak sikere mindnyájunknak lelkén fekszik. A megyebál mellett egyetlen más bál sem követelheti magának azt az érdeklődést, rendezése s az élen álló egyéniségek s a nagy kiterjedésű összeköttetések révén minden ver-

senyzés vele hiba volna, és lehetetlen vállalkozás, és minden ilyen vállalkozást magunk itélnénk el.

Örvendünk azonban, hogy erről semmi irányban szó sincs, szó sem lehet!

Egészen más természetű mulatsága a farsagnak az álarczos bál, a melyet éppen ezért a magunk részéről is üdvözlöttünk. Nem csak a szórakozás neve egészen más, de közönsége is a társadalom összes rétegeit felöleli s a ki a belépti díjat megfizeti mindenki jogot nyer a jelenlétele, — és ebben oly óriási ellentét van a megyebál szigorú korlátok közé szorított közönsége között, hogy e két mulatságot már e révén is egészen el kell egymástól különíteni. — Ezt szükségesnek tartottuk hangsúlyozni, nehogy bárki is tévesen az álarczos bálban a megyebál riválisát tekintse.

A nőegylet igen tisztelt tagjaihoz, főképp pedig *Szőgyény-Marich* Julia védnökőné ő méltóságához batorkodunk azt a kérést intézni még, hogy az álarczosbálnak mindenfelé hangoztatott kérdésében, mentől hamarabb dönteni legyenek kegyesek, miután a rendkívüli érdeklődés, már valósággal türelhetlen igazgatottsággá lett s azt fokozni bizonyosak vagyunk, ők sem óhajtlák.

Szerkesztőségünket két nap óta szüntelenül ostromolják bővebb felvilágosítás végett s egy előkelő urhölgy levele van nálunk, a ki meg éppen azt tanácsolja, hogy asszonyok és leányokból alakult küldöttség kérje fel *Szőgyény-Marich* Julia ő méltóságát, hogy a közóhajra való tekintettel vegye pártfogásába az álarczos bál eszméjét.

Mi a magunk részéről azt hisszük, hogy ő méltósága önmagától is megtogja taitálni a helyes utat és elhatározását befolyásolni nem lenne helyes.

Az azonban bizonyos, hogy már olyan nagy az érdeklődés, hogy csak a közóhajnak tesz eleget a nőegyesület, ha az eszmét magáévá teszi, mert ellenkezőleg nagyon sok szívet szorítana meg.

A felsővárosi kath. kör bálja.

A felsővárosi katolikus kör a „Fehér Bányá” helyiségében folyó évi január hó 23-án könyvtára javára táncvizigalmat rendez. — Belépti díj 30 kr.

Jelmezbál.

A székesfejérvári iparos ifjak önképzőköre 1898. évi február hó 6-án a *Magyar Király* szálloda termeiben saját pénztára javára „*Elite-Jelmez-Táncszestélyt*” rendez. A rendezőbizottság *Boross* Sándor elnök, *Berveiler* János bálbizottsági elnök, *Slummer* Károly pénztárnok, *Rakovi* János jegyző, *Fütyü* István főrendező, *Benkó* Gyula ellenőr. Beléptidíj: személyjegy 80 kr, családjegy 1 ft 50 kr. Végül a meghívó elárulja, hogy a szinóra alatt a rendezőség a közönséget olyan rendkívül dologgal fogja meglepni, a milyen még Székesfejérváron nem volt.

A tóvárosi kör táncszestélye.

A tóvárosi olvasókör 1898. évi február hó 1-én könyvtára javára zárkörű táncszestélyt rendez. A rendező-bizottság: *Keglevich* Dezső elnök, Dr. *Csöp-penszky* Mihály alelnök, *Révay* Kálmán alelnök, *Kiss* Mihály jegyző, *Deim* György jegyző. *Lauffenauer* Ferenc pénztáros, *Lukács* Sándor ellenőr, ellenőr, *Segesváry* Dezső háznagy. — Beléptidíj: személyenként 1 ft.

Mulatság a „Fehér-Bányá”-bar.

Az „I-só Polgári Betegsegélyző és Temetkezési-Egylet” saját pénztára javára 9-én a „Fehér-Bányá”-ban jól sikerült táncmulatságot rendezett. A mulatságon jelen voltak. *Asszonyok*: Beke Já-

nosné, Derner Józsefné, Eiser Györgyné, Halász Jánosné, Háncsli Józsefné, özv. Holczer Ferenczné, özv. Juhász Józsefné, Mandl Ignáczné, Misik Jánosné, Meizer Andrásné, Mikos Jánosné, Noth Károlyné, Pángl Lipótné, Seiksz Andrásné, Szalai Imréné, Tésényi Istvánné (Bpest), Tűjner Istvánné, Wild Józsefné. **Leányok:** Dörner nővérek, Háncsli Mariska, Halász Mariska, Hinterteitner Katicza (Békés-Csaba), Jámbor Mariska, Juhász nővérek, Kszantner Mariska Müller Katicza, Molnár Teruska, Makranszki Anna, (Bpest), Noth Mariska, Únp Etelka, Wild nővérek. — Felülízetni szivesek voltak: Pásztori Sándor 5 frt. Dr. Saára Gyula, Dr. Gébert József 2—2 frt. Dr. Rédei József, Rode Imre, Szammer Kálmán 1 frt 50—1 frt 50 kr. Halász János, Fábán István 1—1 frt. Antal Antal 65 kr. Ripka József, N. N. 60—60 kr. K. J., N. N., Misik János, Csikós Béla, Ripka Józsefné, Sauman József, N. N., Horváth István 50—50 kr. Meizer Andrásné 30 kr. A. G. 25 kr. Pölcz Károly, Nyakas György, Wild József 20—20 kr. N. N. 10 kr. K. P. József 7 kr. — A felülízetőknek ez uton is köszönetet mond az Igazgatóság.

VEGYESEK.

[] **A walesi hercegné mint történetíró.** A múlt évben történt, hogy Max Müller, a tudós oxfordi professzor a »XIX. Century«-ban egy tanulmányt tett közzé, melyben azt bizonyította, hogy IX. Keresztély dán király, valamint Lujza királyné is németek és így az Elbe-menti hercegekre nincs joguk. Erre a czikre Jørgensen, dán állami levéltárnok egy hátrahagyott tanulmánya czáfolatot tartalmaz, a melynek érdekességét fokozza, hogy megírásában része van a walesi hercegnének is. A hercegnét ugyanis bántotta Max Müller czikke és mikor Bernsdorffban időzött, magához hívatta Jørgensent és megkérdezte tőle, tudna-e czáfolatot írni az oxfordi tudós dolgozatára? Jørgensen meg írta a czikket, a hercegné azután átkorrigálta és így küldte nyomdába. Ez a czikk története, a mely egy kissé kétséget is támaszthat a czikk történeti igazsága iránt.

[] **Villamos hófúvás.** Különös zivatarról tesz említést John P. Finley amerikai hadnagy egy tudományos folyóiratban. A Pikés Head megmászása alatt érte Finleyt egy borzalmas természetű tünemény, melyhez fogható egész életében nem látott még. Eleinte hózivatart ütött ki, a melyet hideg tüzzápor-nak lehetne nevezni. A hópelyhek ugyanis annyira telítve voltak villamossággal, hogy minden egyes pelyhből azonnal kiszikrázott a villamosság, mihelyt érintkezésbe jutott az őszvér szőrével, a melyen Finley lovagolt. Hirtelen mind sűrűbben kezdtek a hópelyhek hullani, úgy hogy az egész légkör tüzentemnek látszott. Finley azt mondja, hogy egész életében nem fogja elfelejteni azt a látványt, a melyet a villamos hófúvás nyújtott. Minden kézmozdulattal tűz pattogott ki karjaiból, ujjá hegyéből. Haja, szakála égni látszott, minden egyes hópelyh villamos szikrát adott magából, mely durranás közben pattogott ki. A tünemény magyarázatát eddigélé nem tudják megadni.

[] **Narkotizált növények.** Érdekes növény-fiziológiai kísérleteket tett nemrég egy angol kertész. Kiindulva abból a tapasztalatból, hogy a növények is alusznak, elhatározta, hogy megpróbálja lehet-e a növényeket narkotizálni is? A kísérlet tárgyául kiválasztott növényeket kloroformgáz behatásának tette ki és az eredmény csodálatos volt. Azt találta ugyanis, hogy olyan növények, melyek csak nagyon lassan növekednek, egy két kloroform begőzölés után gyors növekedésre kaptak. Elképtetve a tény jelentőségétől, a növes egyszersmind a narkozisnak is a bizonyítéka. Az állomban ugyanis a tenyészett dusabban fejlődik, a hitelen növekedést tehát ilyen állapotall kell megmagyarázni, még pedig ez esetben mesterségesen előidézett állommal. Immár csak az van hátra, hogy hypnotizálják a növényeket.

[] **Az öltözékek reformja.** Az ünnepelt regényíró Quida egy hosszabb czikket szentelt a »Ladys Realm« utolsó számában a női öltözékek reformjának. A modern világnak hamis esztétikus és morális fogalmak következtében egyáltalában nincs már ítélő képessége. Így a kivágott ruha, a mely sem szép, sem tisztességes »full dress« ünnepi ruha számba megy, míg az empire-ruhát a mostani divat egyetlen valóban szép alkotását csak mint reggeli

vagy házi ruhát illik hordani. Quida aztán hosszasan szól az empire-ruha vagy mint Angliába nevezik, a »Teagown« szépségéről; leginkább hasonlít a görög viselethez, a testhez simul és a főrúmk szépségét csak sejtetni engedi. Legveszedelmesebbek azok a női öltözékek, a melyeket férfi viseletek mintájára készítenek, mint például a biczikli vagy lovagló kosztüme. A női viseletek reformja visszahatna a férfiviseletre is és mint Qida írja, a mostani demokratikus korban a Tudorok és Valois-k idejéből való udvari kosztümekek igen jól illenek szalonöltözékeknek, míg a parasztok és polgárok ép oly szép mint praktikus öltözékeket, mint rendes öltözetet lehetne újra meghonosítani.

Közgazdaság.

A hercegfalvi szocialisták.

Irta: Mészáros Károly.

Alig egy évtizede, hogy egy új idegen szó került a magyar nép beszédébe, mely csakhamar ismerős lett az egész országban; eljutott a gazdagok palotájába a szegények kunyhójába s gazdag, szegény egyformán bizonyos tartózkodással, tisztelettel ejti ki nevét: **szocializmus!** A vendégszerető magyar ember rossz szokása, hogy tárva a kapuja mindenféle jövevény előtt. Nem nézi meg, hogy kit bocsát be, valamint nem vizsgálta meg az új jövevényt, kinek öltözetét ajánlól ugyan, de a szíve, a lelke az rút, fekete.

A mi meggyénket is meglátogatta ez a fekete rém. Megirtuk annak idején, hogy az aratók, főleg az előszállási uradalomban és Perkatán, mint hagyták abban a legnagyobb dolog időben a munkát. A megye közigazgatási bizottsága a szomorú események után azonnal informáltatta magát a történetekről. Intézkedett is az ideai aratás nyugodt lefolyásának biztosítása végett. Hogy azonban, miut akkoriban lapunkban megirtuk, nem nagy eredménnyel, mutatja a napokban tartott hercegfalvi szociális gyűlés.

Az alföldön ismerkedtek meg vele először s ott már a nevé is megrövidítették a könnyebb kiejtés kedvéért. Pedig, ha a magyar megismerogat valamely szót, azt nem fogja egyhamar elfelejteni. — A szocializmus setét eszméi aggasztó módon hódítanak a mezei munkások között. Van elég nagy terrenumok az alföldön mégis átvándorolnak a békés területekre is, hogy elveszék a munkás nékélében a konkolyt.

Folyó hó 9-én **Hercegfalva** községben a földműves osztály a **sárbogárdi** főszolgabíró engedélyével népgyűlést tartott. A rend fenntartására Székestejérvárról kaptak esendőröket. Az ülésen ott volt a fővárosi szocialisták egyik nagyreményű tagja, **Schreier Béla**, a ki asztalos legény volt s jelenleg a »Népszava« című lapnál van alkalmazva. Hosszabb beszédben fejtegette a szocializmus programját s a nép állítólag lelkesedett szavain. Csak beszédének végén, midőn a papok ellen emelte fel szavát és a vallást kezdte támadni, hangzott fel a rosszaszó moraj, jeleül annak, hogy a népet, mely a kormány igazságtalanságain, a méltatlan elnyomáson feljajdul. Istene és valása ellen izgatni nem lehet.

Ez volna tehát a talaj, a melyen sikerrel lehetne felvenni a harcot, a honnan meglehetne dönteni a szocializmus uralmat! De mit látnunk?

Az állam hadat üzen a vallásnak s erőszakos törvényekben keres menekülést a szocializmus eljen. A nagybirtokosság egy része pedig még jobban elkeseríti a munkásosztályt.

Az előszállási uradalom — hír szerint — idegen aratókat szerződötetett ez évre s így az odaváló munkásokat már előre veszedelmes helyzetbe sodorta, a melynek vége nem kibékülés, hanem csak harcz lehet. Így nem csodálkozunk, ha a megszorult szegény nép gyűlésezik s hallgat az izgatók szavára!

Csoda-e, hogy egy közönséges asztalos legény is képes az ő fogynatékos műveltségével megnyerni a legszélsőbb szociális eszméknek is a népet? — Nem frázisokkal, szóközi figurákkal hatott ő. A ki ismeri jól a magyar népet, a ki tudja, hogy mi fáj neki, annak nincs szüksége különös ékesszólásra. Schreier pedig ismeri a népet.

A köznép nem azon a szemüvegen szemléli az életet, mint a törvényt alkotó urak. A vagyontalan munkás népek minden reménye két karjába van letéve. A munkás családnál a dolgos karok száma, a vagyon összessége, mint a hogy a birtokosnál a telekkönyvben fölvetett birtoktest. A munkás népnél a kis gyermek olyan, mint a gazdaságban a lábas jószág. Nevelik gondtal, nehézséggel, sokszor könnyel és áldozatkészséggel. És e vívódás közben csak egy remény táplálja őket, hogyha majd munkára képessé növekszik, segíti két karjával távol tartani a családtól a nyomort. Így neveli fel a gyermekét s mikor a munkára egészen megérett, akkor jön az állam, megvizsgálja, ha gyenge, tehetetlen, visszaadja az ifjút, hadd táplálja tovább a család; de ha erős, munkára képes, elviszi katonának. A munkás kezekre váró család csak három év mulva kapja vissza az államtól a fiát, míg az uri fiuk egy év alatt futják meg a katonaságot. Ez mit látnak, miért van szüksége az államnak katonaságra? Háboru nincs. Csak a választásoknál látják megjelenni a katonaságot s akkor is úgy, mint segítőjét az államhatalomnak, hogy elrabolja tőlük a polgári jogok legszebbikét a választási jogot. És miért van szüksége a katonákkal választott képviselőkre? Ugy látja, csak azért, hogy ellene hozhassanak törvényeket, hogy adóját emeljék, megélhetését nehezítsék. — És Schreier a szocialista izgató ismeri jól a népet, mikor azt mondja:

— Alig pölyhődik a legény szakála, már elragadja az állam és viszi katonának, ott kiölik belőle azt a kevés jó is, a mi a szülői háznál ráragadt, hogy szuronyaival akadályozza meg a nép akarat nyilvánítását és elűzze őket az urnától, midőn képviselőt akar választani, hogy elragadhassa a hatalom adó fejében az utolsó vánkost feje alól!

A képviselőket tehát már azért nem nézik jó szemmel, mert nem ők választgatják, hanem a »hatalom«. És ha közülök valók volnának? De mind kaputos emberek, pedig a képviselőséghez, szerintük, nem kell nagyobb tudomány, miut, hogy írni és olvasni tudjon és hogy adófizető legyen. Így gondolkozik a munkásnép s bizony egészen a szájaize szerint beszélt Schreier, a hercegfalvi ülésen:

— A képviselők mind urakból állanak, kik a népet zsarolják, tehát szocialistát kell választani!

Borzasztó rém a nyomor, a szegény embert rabszolgai megadására kényszeríti, a hol felül a fakó arcát, ott kibál a kebelből a legszentebb érzelm is, megszűnik a tisztelet, a barátság s kivesz még a hazaszeretet is. A század felvilágosodásának szelleme csak az egyik és másik ember közötti különbséget teszi élesebbé, csak az igényeket növeli s az ember természet

szerinti követelését hozza felszínre. És ha figyelmesen vizsgáljuk, látni fogjuk, hogy az elégedetlen emberek látják legjobban az óriási különbséget, a nyomorban élő érző első sorban, hogy természet szerinti jogát nem érvényesítheti. Ez magyar: azaz csak, hogy a nyomorgó nép megtudta éljenezni Schreiernek a hazát káromló szavait:

— Mit ad nekünk a haza mást mint nyomort és szegénységet, mért ragaszkodjunk a földhöz, a melyen csak az urak és a főlepnézsek élveznek.

Majd pedig így folytatta beszédét:

— A Dózsa-lázadás után a nemesek csak azért nem gyilkolták le valamennyi parasztot, hogy tovább szántassák velük földjeiket, hogy azok a jövedelmeiből és a nép verejtékéből duskálódjanak.

Nem az itt a kérdés, hogy igaz-e a mit a lázító beszélt? Persze, hogy nem igaz! De szomorú, nagyon szomorú az a körülmény, hogy a munkás nép mai gondolkozásával feltétlenül igaznak hiszi. Nem lát a jelen viszonyok között a kormány intézkedéseiben semmi olyast, ami a vádat megczáfolhatná vagy enyhítené. És ha a bujtogató észreveszi, hogy a becületes polgáremberek meginognak, akkor előszedi minden fegyverét, mézes-mázos hízogó szavakkal beszél, az igazság közé szofizmákat vegyít s kerülő utakon iparkodik az embereket megejtteni.

Magyarazzák, hogy ők is gondolkodó, szabad akarattal bíró emberek, miért nem dobják hát le vállalkról a terhet, mit a társadalom jogtalanul rájuk rakott? Beszélnek pénzről, gazdaságról, mely az uraknak dominiumaikban van, nyomorról, a melyben ők színlódnak. Pedig hát ő nekik is van joguk élni, élvezni. Ő nekik is van joguk vagyonhoz. Persze, hogy szeretik is az ilyen féle igéket hallani, melyekkel Schreier traktálta őket.

— A természet, vagy hát nem bánom — mondjuk az Isten mindnyájunknak adta a földet, miért bitorolják azt a papok és urak, kik rengeteg latifundiumokon téltlenségben élnek?

És ezeket a lehetetlen eszméket lelkesedéssel halgatta végig a hercegzálvai munkás nép. Felesleges az egyes pontok bírágatásába bocsátkozni. Számos bonczkés alatt megfordultak már s mindenütt kimutatták tarthatatlanságukat. Ne gondolja senki, hogy a nagy vagyon különbség szüli a szocializmust. Ott van Angol ország, ott találjuk a polgárok között a vagyon tekintetében a legléselebb különbséget. És ott még sincs szocializmus.

De van azon államokban, hoi a kormányzónál hiányzik az igazság és méltányosság. Igen az erkölestelen politika, az igazságtalanság, az önző kapzsiság, a vallásérköles hivatalos elnyomása — ez neveli naggyá nálunk a szocializmust s nem aza pár éhhetetlen parazita, a ki agitációját kenyérkeresésből úzi. Ellene küzdeni sem dráoki törvényt, sem durva erőszakkal, mint a hogy azt a kormány teszi, nem lehet, hanem csak igazsággal, humanizmussal s főleg vallásossággal. Mert a mint láttuk, a hercegzálvai szocialistákat is csak az állam, a katonaság s a papság ellen lehetett felingerelni, de nem a vallás és nem az Isten ellen!

Nagy baj, hogy a kormány sajtó a papság tekintélyét az új törvény kapcsán igyekezett tönkretenni, mert a vallásosság útjára az isteni törvények iránti tiszteletre, a mi az egyedüli menekülő utunk a szocializmus elöl, csakis a papság taníthatja meg a népet. S eljön az

idő rövid pár év múlva, hogy banni fogja a kormány, hogy papságunk nem bír még több tekintéllyel, mert nem a katonák szuronyai, hanem a prédikációk mentik majd meg az államot a szocializmus fanáinak pusztításaitól.

Apró hirdetések.

E rovatban közzét egy-egy hirdetésnek, ha lakosaink közt 4 soros terjedelemben egyszeri közzésre 30 kr. Minden további sor 4 kr. — Ha az apró hirdetés 6-szor vagy ennél többször adatik fel, megjelenésenként 20 kr-rt vétetik föl.

Értesítéseket általában ad a kiadóhivatal bárkinek, vidéki levelekre, ha 5 kros válasz-bélyeg mellékeltekkel válaszol.

HÁZVEZETŐNŐNEK

ajánlunk papi házhoz, fiatal jellemes özvegy nő, gazdaságban gyakorlott, finom főző, a háztartás magasabb igényeinek is megfelelő. Cím a kiadóhivatalban.

Dr. HUSZÁR ADOLF
FOCORVOS,
 Székesfejérvár, iskola-utca (saját ház.)

A fogászat haladása
 lehetővé tette, hogy műfogakat készítsenek lemez nélkül, pehely könnyű alumínium lemezzel; arany- és idealkoronákat teljesen rossz gyökereken.

Foghuzás, plombálás és műfogak
 a legújabb eljárások alapján.

Rendel 8-t 16-ig.
 Állandóan Székesfejérvárott.

BUTOR ÜZLET ÁTTELVEZÉS!

Alulírott tisztelettel értesíti a n. é. helybéli és vidéki közönséget, hogy eddig

Sas-utczában levő butorraktáromat

február 1 től kezdve

(Buzapiacz) Simor-utca 2. sz. a. emeleti helyiségbe

helyeztem át, hol dus választékban mindenemű asztalos-, kárpitos- és esztergályos butorokat, ugyszintén tükröket, képeket, madraczokat, Thonet-féle hajlítot székeket és egyéb butortárgyakat szabályos, szilárd és izlésteljes kivitelben, jótállás mellett rendkívül jutányos árakban kaphatók; nemkülönböztetve vállalkozom a szakmákba vágó bármelyemű új vagy átalakítási és javítási munkákra, helyben úgy mint vidéken lehető legjutányosabb árak mellett.

A nagyérdemű helybéli és vidéki közönség becses pártfogásáért eszelve

Kiváló tisztelettel **ID. FÜSTER IMRE,**
 butorgyáros és kárpitos-mester Sz.-Fejérvár.

Budapesten

új, 15 évig adómentes három emeletes sarok-

H A Z

a Lipótvárosban, kitünő fekvéssel, élénk üzleti vidék, a lakások parquettákkal kárpított falakkal, fürdőszobával stb. kiállítás 280 000 Ft 9 %-nyi tiszta jövedelemre 100000 Ft-ért. rajta levő banktelér 85.000 Ft-ért továbbá új 3 emeletes bérlház VII. kerületben, 280 000 Ft 10%-nyi tiszta jövedelem 130.000 Ft-ért eladó, esetleg földbirtokra vagy itteni vagy környéki házra cserélendő. Kövebbt

Löwy Emilnél Budapest,
 VI., Teréz-körút 28. l. em. 14.

LEVELEKRE RÖGTÖN VÁLASZOLOK.

STEININGER SÁNDOR Parti divat vászon üzlete

SZÉKESFEJÉRVÁR, Nádor-utca 19. sz. Tejes-köz sarkán.

Az őszi- és téli idényre remekül felszerelt női divat, kész női felöltő és vászon üzletben

szerencsés parti (alkalmi) vételek

folytán azon helyzetben vagyok, hogy olyan **jutányos olcsó árakért** tudok kitünő jó minőségű és divatos áruval szolgálni, hogy arám tekintetében legyőztem a fővárosi összes kereskedőket

aját jól feljött, ott érdekel beajánlom meggyőződést szerzeni és bevásárlásával megismereni leteni.

Tisztelettel
STEININGER SÁNDOR,
 Székesfejérvár Nádor-utca,
 Polták házban átellenben.

Áru	Ár
1 mtr jó mosó parczet	3.00
1 mtr széles s. tartó parczet	7.50
1 mtr dupla széles s. tartó	12.00
1 vég 80 rötös schiffon	12.00
1 vég 80 rötös csórn. Uszár	12.00
1 vég 80 rötös vászon	12.00
1 vég Steininger-Crean	12.00
1 vég 84 rötös Rumburg	12.00
1 par tunis szövet függöny	12.00
1 dtz. zsebkendő selym	3.00
1 dtz 3 méteres plaid kendő	7.00
1 vég korona kanavász	9.50
1 garnitúr ágylertő ábrac	12.00

és más a szakmához tartozó cikkekkel készült választék rendkívül olcsó árért.

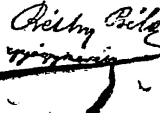
Nagy forgalom, kevés haszon!

KÖHÖGÉS,
rekedség és elnyalkasodás ellen
legjobb hatású szer a

RÉTHY-féle
pemetefü-czukorka,
mely ezen bajokat gyorsan megszünteti, kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 kr., 5 dobozzal 1 frt 50 kr-ért bérmentve küld

RÉTHY BÉLA
gyógyszerész Békés-Csabán.

Csak akkor valódi, ha minden doboz fenekén aláírásom látható.

RODE IMRE
Uri és női divatüzlete Székesfejervárott, Nádor-utca 17. szám.

A mélyen tisztelt vevő közönség b. figyelmét bátorítom felhívni az alatt felsorolt árakra, melyek új üzletemben nagy választékban legjobb minőségben olcsó árakon szerezhetők nálam be, u. m.:

Férfi kalapok:
férfi kemény kalap fekete 2- 3- 3-50
férfi puha kalap színes 1-50 1-80 3-
férfi puha kalap fekete 1-60 1-80 3-
férfi puha kalap Loden 1-20 1-50 1-80
gyermek kalap minden színben 75 161 1-50

Férfi sifon ing:
sima elővel gallér nélkül 1-20 1-50 2-
szeg. elővel gallér nélkül 1-50 1-80 2-20
himzett „ gallér nélkül 1-80 2- 2-40
batiszt „ gallér nélkül — — 2-20
selyem „ gallér nélkül — 2-20 3-
férfi gallér fehér és színes 12 drb 2 frt.
férfi kézzel fehér és színes 12 pár 4 frt.
Cretongy. ing gallérral — 90 1-20
sifon gallér nélkül 1- 1-20
férfi lábra való köpper — 80 1- 1-20
férfi lábra való atlas damask 1-30 1-60

Zsebkendők:
fél vászon színes széllel 1-20 1-50 1-80
cézrna vászon színes széllel 2-40 3- 3-60
fehér vászon és batiszt 3-50 4-50 5-50
gyermek Clott esernyő — 90 1- 1-20
férfi Clott esernyő 1- 1-20 1-50
félselyem esernyő 1-80 2- 2-20

Reklam nyakkendők:
Legdivatosabb formákban 15, 20, 25 kr
Legdivatosabb form. selyem 30-tól 1-60

Bőrkeztük, elismert legjobb gyártmányu
férfi- és női- minden létező színekben párja 1-20 frt.

Nagy választék férfi, női és gyermek-harisnyákban, továbbá váltfüzők, csipkék, szallagok, kötő és horgoló pamutok, csipke függönyök és minden e szakmába vágó rövidáru cikkekben.

LEGJOBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS!

ULLMANN ÉS WEISZ

SZÉKESFEJÉRVÁR, NÁDOR-UTCZA 4.

Van szerencsénk a tisztelt közönség saját érdekében dusan felszerelt raktárunkat becses figyelemükbe ajánlani. Nagy választék minden izlésnek megfelelő

RUHA-DISZ- ÉS SZABÓ-KELLÉKEKBEN
legjobb minőségű női- és gyermek-harisnyák, meleg Jäger alsó-ruházatok. — Valódi párisi modell szerint készített mellfűzők, valódi francia kötő-, horgoló- és himző-anyagok.

FÉRFI DIVAT.
Kitűnő minőségű fehér-, stikkelt- és selyem-ingek, gallér, kézelő. Igen nagy választék nyakkendőkből, pénztárca-, szivar- és cigarettatárcákban. Igen alkalmas karácsonyi ajándéknak díszmű tárgyakat urak és hölgyek számára.

SZABOTT ÁRAK! Kiváló tisztelettel Ullmann és Weisz.

LÖWY ADOLF
Székesfejervár, Jókai-u. (Felmayer mellett.)

Nagy alkalmi vétel:

Legjobb minőségű 5-szörös gallérok drbja 10 kr. — Legjobb minőségű kézelők párja 15 kr. — Legjobb minőségű himzett ingek ezelőtt 3 frt, most 1-50 kr. — Legkitűnőbb valódi Jäger-féle alsó ruhák a legolcsóbb áron.

Kéretik a t. cz. vevő közönség a felet elősorolt cikkek közül szíveskedtetik nálam mielőbb beszerezni, miután a készlet csak rövid ideig tart és alkalmi vételnél is csak ritkán fordul elő.

Tisztelettel **Löwy Adolf.**

HIRDETÉSEK
kiadóhivatalunkban
Kigyó-utca 9. szám alatt
a legjelentősebb árban.

Hallatlan olcsó alkalmi vétel!

GROSZ JÓZSEF ÉS FIA
PORCELÁN, ÜVEG, ÉS DISZMŰ RAKTÁRÁBAN,
SZÉKESFEJÉRVÁR, Nádor-utca 8. sz.

26 darabbeli álló mintázott legfinomabb karlsbadi ebédlő készlet 7 frttől 80 frtig	6 szeméyre teljes boros készlet (finom metszett üveg) tálcával 1-50-től feljebb
1 teljes mozduló készlet 3-50-től 20 frtig	6 sz. lmslyre való vizes készlet (finom metszeti üveg) tálcával 1-80-tól feljebb
1 teljes (6 sz. v.) tányér készlet 4 frttől 15 frtig	
1 teljes (6 sz. v.) kávos készlet 3-50-től 15 frtig	

Legfinomabb karlsbadi préselt porcelán tányérok darabja a székelynek 12 kr, a magyarosnak 14 kr és desszertnek 10 kr

Asztali és függő lámpák valamint mindenféle zománcozott bádóg-, vas- és kő-edények gyári áron alul hallatlan olcsó áron adatnak el.

ISMÉTELÁRUSÍTÓKNAK ÁRENGEDMÉNY.

Alkalmi vételnek mindenféle konyhai-, ebédlő- és DISZTÁRGYAKBÓL: vázák, tükrök, díszes korsók, majolika és terakotta szobrok, kőnial ezüst és valódi berndorfi alpaka áruk, fa-, bádóg- és nikkal tálcák, ** ** illatszerek stb. stb. nagyban és kicsinyben kapható.

Legfinomabb kivitelű majolika falitalak 20 krtól feljebb. Különösen szépek és olcsók a milléniumi kiállítás domborképét ábrázoló hatásos kiállítású falitalak, melyek nagyméretei dacára párja csak 7 frt.

Pontos kiszolgálás. **Hallatlan olcsó árak.**

Nyomatott Számmal írmenél, Székesfejervárott.